

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

a) Zhodnocení platného právního stavu

Institut závazných stanovisek obecně vytváří v dnešní stavebně-právní praxi nemálo překážek a problémů. Kromě stanovování reálně nesplnitelných či vzájemně neslučitelných podmínek pro uskutečnění záměru ze strany různých dotčených orgánů státní správy jsou to i průtahy, kterých se dotčené orgány při vydávání závazných stanovisek dopouštějí.

Tyto průtahy se pak přímo promítají do řízení, ve kterých mají být podle zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů („**stavební zákon**“) závazná stanoviska vydána. Na liknavost dotčených orgánů tak nejvíce doplácí účastníci řízení ve věcech územního plánování, územního řízení i stavebního řádu, kteří tak v mnoha aspektech čelí silné byrokratické zátěži.

Novelizace stavebního zákona provedená zákonem č. 225/2017 Sb., která nabyla účinnosti 1. ledna 2018, tuto situaci ještě více zkomplikovala zavedením nového závazného stanoviska orgánu územního plánování v § 96b. To musí být od počátku roku vydáváno ve vyjmenovaných řízeních, pokud vydání rozhodnutí nebo jiného úkonu závisí na posouzení jím vyvolané změny v území. Předpokladem předkladatele předmětné novely bylo, že orgány územního plánování na obcích s rozšířenou působností dokáží lépe posoudit soulad s územně plánovací dokumentací.

Poslední novelizace stavebního zákona provedená zákonem č. 169/2018 Sb. sice institut závazného stanoviska orgánu územního plánování omezila a zúžila celkový rozsah kategorií záměru, ve kterých se toto závazné stanovisko vydává. Přesto nepředstavuje důsledné a účinné řešení, které by opravdu odstranilo výše popsané problémy stavební rozhodovací praxe.

b) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Zmíněné průtahy dotčených orgánů a nedodržování lhůt při vydávání závazných stanovisek se navrhuje eliminovat jednoduchým řešením, které by ve výsledku pomohlo nejen dnes uvedenými průtahy nejvíc postiženým účastníkům řízení podle stavebního zákona, ale i samotným dotčeným orgánům. Tímto řešením je stanovení fikce vydání souhlasného závazného stanoviska, ze kterého neplynou žádné další podmínky, na nichž by dotčený orgán trval.

Podobné fikce naše stavební právo znalo i dříve, zejména před jednou z mnoha velkých novel stavebního zákona, provedenou zákonem č. 350/2012 Sb. Předkladatelé této novely proto navrhuje návrat k „fikci souhlasu“ alespoň v případě, že dotčený orgán nesplní svoji zákonnou povinnost vydat závazné stanovisko včas v zákonem stanovené lhůtě. Neplyne-li ze zvláštního zákona konkrétní lhůta pro vydání závazného stanoviska, pak navrhované ustanovení stanovuje pro vydání závazného stanoviska podpůrnou lhůtu 30 dnů.

Byrokratickou zátěž pro účastníky řízení dále sníží navrhované zavedení povinnosti orgánů územního plánování a stavebních úřadů vyžádat si závazná stanoviska dotčených orgánů samy. Jejich připojení k žádostem podle stavebního zákona by proto bylo pouze fakultativní. Toto

pojetí povinnosti orgánů veřejné moci opatřit si stanoviska dalších dotčených orgánů veřejné moci plně odpovídá povinnosti jejich součinnost podle § 8 správního řádu a pojetí veřejné moci jako služby veřejnosti, která ji má co nejméně zatěžovat.

Ve vztahu k institutu závazného stanoviska orgánu územního plánování je pak třeba uvést, že orgány územního plánování začaly na počátku roku čelit obrovskému množství okrajových a z hlediska územního plánování nevýznamných podání. Zcela tím byl popřen smysl a účel nově zavedeného společného územního a stavebního řízení. V praxi to vedlo k paralýze mnohých orgánů územního plánování na obcích s rozšířenou působností.

Poslední novela stavebního zákona provedená zákonem č. 169/2018 Sb. v tomto ohledu sice pomohla, ale nikoliv v potřebné míře. Rozhodovací činnost stavebních úřadů se nadále prodlužuje, což odporuje celospolečenské poptávce po zjednodušení a zkracování řízení podle stavebního zákona a snižování byrokracie. Kromě prodlužování jednotlivých řízení a tedy i významných komplikací pro stavebníky lze také v praxi shledávat zhoršení kvality posuzování záměrů z hlediska územního plánování. Zavedení institutu závazného stanoviska územního plánování tak zhoršilo odborný stav územního plánování v ČR, což se dříve nebo později nutně projeví na kvalitě územně plánovací dokumentace.

Proto je cílem této novelizace vrátit příslušným úřadům a jejich pracovníkům čas na skutečně potřebnou odbornou činnost. Jediným chirurgicky přesným opatřením k dosažení tohoto cíle je úplné odstranění institutu závazného stanoviska orgánu územního plánování tak, aby současně stavební zákon nabízel stavebníkům výhody tzv. společného územního a stavebního řízení.

c) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Naplňuje zejména tzv. pozitivní závazky, které z nich plynou.

d) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a s obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a s obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

e) Předpokládaný hospodářský a finanční vliv navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky

Navrhovaná právní úprava nemá negativní dopad na státní rozpočet, ani na ostatní veřejné rozpočty obcí a krajů.

f) Předpokládané sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nemá sociální dopady ani nemá vliv na životní prostředí.

g) Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, které by bylo diskriminační.

h) Zhodnocení platného právního stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Stávající právní úprava ani navrhovaná právní úprava se nedotýká soukromí a osobních údajů.

i) Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava nepřináší žádná korupční rizika.

j) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu.

II. Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1 a 2

Do § 4 stavebního zákona, který obsahuje v rámci tohoto zákona obecnou úpravu pro závazná stanoviska dotčených orgánů, která je však současně speciální úpravou vůči § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů („**správní řád**“), se navrhuje zakotvit povinnost orgánů územního plánování a stavebních úřadů vyžádat si neprodleně po zahájení řízení závazná stanoviska dotčených orgánů. Tento krok by ulehčil situaci administrativně velmi zatížených žadatelů o vydání některých rozhodnutí podle stavebního zákona. Nemuseli by již ke svým žádostem povinně závazná stanoviska dotčených orgánů přikládat.

Dále se navrhuje vložit do § 4 stavebního zákona nový odstavec, který by zakotvil fikci vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek. Jako vhodné se jeví tuto úpravu provést v odstavci 9 před úpravou přezkumu nezákonných závazných stanovisek, která by nově byla obsažena v odstavcích 10, 11 a 12.

K bodu 3, 4, 5, 6, 8 až 25

V souvislosti se zrušením institutu závazného stanoviska orgánu územního plánování se do stavu před předchozí novelizací (zákonem č. 225/2017 Sb.) vracejí ta ustanovení, kterými byl tento institut do stavebního zákona zaveden.

Současně se v ustanoveních, která se týkají náležitostí žádostí o vydání územního rozhodnutí, společných povolení, územního souhlasu, stavebního povolení a jiných návrhů podle stavebního zákona, zakotvuje fakultativní povaha povinnosti žadatele připojit k žádosti i závazná stanoviska dotčených orgánů. Nově budou mít povinnost si tato závazná stanoviska vyžádat orgány územního plánování a stavební úřady samy.

K bodu 7

V bodu 7 se navíc upřesňuje postup speciálních stavebních úřadů. Stanoví se, že v případech, ve kterých budou rozhodovat speciální stavební úřady, bude podkladem pro jejich rozhodnutí vyjádření obecného stavebního úřadu, který posoudí, zda je záměr přípustný z hlediska cílů a úkolů územního plánování.

K čl. II

Bude-li navrhovaná úprava přijata, mohla by bez bližší přechodné úpravy vyvolat v návaznosti na změny účinné od 1. 1. 2018 jisté komplikace. Jako rozhodující kritérium pro aplikaci nové právní úpravy je nejhodnější moment vydání závazného stanoviska orgánu územního plánování. Pokud již orgán územního plánování podle dnes účinného § 96b stavebního zákona závazné stanovisko vydal, pak se s ohledem na princip právní jistoty navrhuje, aby řízení pokračovalo podle právní úpravy účinné přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Nebylo-li závazné stanovisko orgánu územního plánování vydáno – byť by již bylo například vyžádáno – pak se navrhuje zvolit přístup, který více chrání práva účastníků řízení, a opustit již nutnost, aby bylo vydáno.

Takto nastavená přechodná ustanovení budou nejlépe chránit všechny kolidující zájmy, obzvláště princip právní jistoty, procesní ekonomie a respekt k veřejným subjektivním právům účastníků řízení vedených podle stavebního zákona.

K čl. III

Vzhledem k tomu, že není nutné žádné přechodné období, navrhuje se, aby tento zákon nabyl účinnosti standardně patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

V Praze dne 22. ledna 2019

Markéta Pekarová Adamová, v. r.

Miroslav Kalousek, v. r.

Dominik Feri, v. r.

Helena Langšádlová, v. r.

Karel Schwarzenberg, v.r.

František Vácha, v. r.

Vlastimil Válek, v. r.